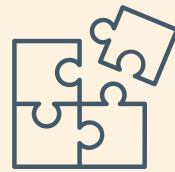

Kunskapsnod
Fullföljda studier Sjuhärad

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Förord

Fullföljda studier är en av fyra kraftsamlingar inom Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 där ambitionen är att ge barn och unga de allra bästa förutsättningarna för en bra start i livet och för god hälsa, utbildning och framtidstro.

Redan idag görs mycket arbete för fullföljda studier i kommunerna. Genom Kunskapsnod fullföljda studier Sjuhärad ska en mer långsiktig arbetsform för delregional samverkan etableras, allt för att fler ska fullfölja sina studier utifrån Sjuhärads lokala behov och förutsättningar.

Fullföljda studier är en viktig samhällsfråga som kan vara avgörande för både individ och samhälle. Frågan har stor bäring för möjligheten att skapa ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Vi hoppas att alla som arbetar för Sjuhärads utveckling vill vara med och bidra till att fler barn och unga fullföljer sina studier!

Borås, september 2022

Ulf Olsson (S)

Kommunstyrelsens ordförande Borås stad

Michael Plogell (FR)

Kommunstyrelsens ordförande Bollebygd

Gunnar Andersson (M)

Kommunstyrelsens ordförande Herrljunga

Jessica Rodén (S)

Kommunstyrelsens ordförande Mark

Patrik Harrysson (S)

Kommunstyrelsens ordförande Svenljunga

Driton Bilalli (S)

Kommunstyrelsens ordförande Tranemo

Roland Karlsson (C)

Kommunstyrelsens ordförande Ulricehamn

Bengt Hilmersson (C)

Kommunstyrelsens ordförande Vårgårda

Innehållsförteckning

INLEDNING

Bakgrund.....	4
Dialogprocess våren 2022.....	5

KUNSKAPSNODENS ÖVERGRIPANDE MÅL.....6

KUNSKAPSNODENS FYRA STRATEGIER.....7

Processtöd.....	7
Samverkansarena.....	7
Omvärldsbevakning.....	7
Utvecklingsarena.....	7

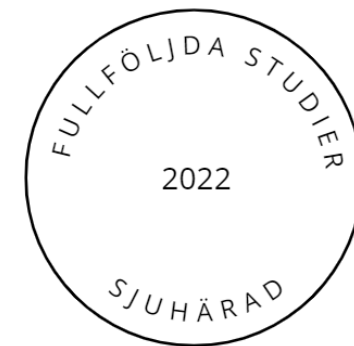
KUNSKAPSNODENS FEM FOKUSOMRÅDEN 8

Föräldrar som resurs.....	9
God lärmiljö.....	10
Hälsa för lärande.....	11
Meningsfull fritid.....	12
Ungas delaktighet.....	13

KUNSKAPSNODENS ORGANISATION.....14

Kunskapsnodens resurser.....	14
Verksamhet efter projektiden.....	14
Uppföljning.....	14

Bakgrund

I Sjuhärad var nära 15 procent av eleverna i årskurs nio inte behöriga till något av gymnasieskolans program. Nästan 26 procent av gymnasieeleverna tog inte examen inom fyra år (Skolverket, 2021). För de som inte tar sin gymnasieexamen finns det möjlighet att göra det inom komvux eller folkhögskola men trots dessa möjligheter är det många ungdomar som inte fullföljer sina studier.

Att unga inte fullföljer sina studier kan vara avgörande för deras framtid. Individer utan gymnasieexamen har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden och löper ökad risk för psykisk och fysisk ohälsa.

Att möjliggöra för fler att lyckas fullfölja sina studier är ett samhällsansvar. Det kräver tidiga insatser från flertalet aktörer. Vinsten för såväl individen som samhället är stora om fler kan bidra med sin kompetens och känna sig mer delaktiga.

Arbetet för fullföljda studier kopplar an till Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030, särskilt till fokusområdena En socialt hållbar delregion och Strategisk kompetensförsörjning.

Kommunalförbundet utgör en viktig samverkansplattform för medlemskommunerna. Genom att dra nytta av medlemskommunernas erfarenheter och utveckla den delregionala samverkan finns goda förutsättningar att växla upp arbetet för fullföljda studier utifrån Sjuhärads lokala behov och förutsättningar.

För att ytterligare kraftsamla i arbetet för fullföljda studier har de fyra kommunalförbunden i Västra Götaland beviljats medel av regionutvecklingsnämnden för att upprätta delregionala kunskapsnoder.

Dialogprocess våren 2022

För att lägga grunden till Kunskapsnod fullföljda studier Sjuhärad genomförde Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund under våren 2022 en förstudie. Förstudien har inventerat pågående utvecklingsarbete, kunskaper, erfarenheter och kommunernas behov av stöd i arbetet för fullföljda studier. Syftet var att säkerställa att kommunernas lokala behov och förutsättningar tillgodoses i kunskapsnoden. Arbetet la grunden till Kunskapsnodens utformning och innehåll.

Inom ramen för förstudien genomfördes en stor mängd workshops och dialogmöten med deltagare från våra åtta medlemskommuner. För en detaljerad beskrivning av processen se Förstudierapport fullföljda studier Sjuhärad.

Steg 1 januari – februari 2022

Information om fullföljda studier Sjuhärad, kartläggning av insatser och samverkan i kommunerna. Primär målgrupp: lokala ledningsgrupper Närvårdssamverkan samt delregionala chefsnätverk.

Steg 2 mars – april 2022

Workshops med tjänstepersoner i respektive kommun. Prioritering av insatser som kräver delregional samverkan. Primär målgrupp: tjänstepersoner som kommunerna utsett.

Steg 3 april – maj 2022

Analys och sammanställning av kommunernas behov och prioriteringar. Presenterat ett första utkast till kunskapsnod. Primär målgrupp: beslutsfattande tjänstepersoner och politiker.

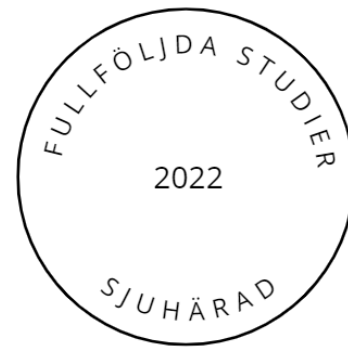
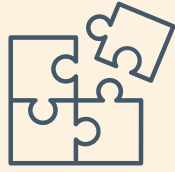
Steg 4 maj – juni 2022

Föreslå organisering för det fortsatta arbetet i Kunskapsnod fullföljda studier Sjuhärad. Primär målgrupp: politiska beredningarna och Direktionen.

Det övergripande målet

att bygga upp en **delregional kunskapsnod** som skapar förutsättningar för ett hållbart och långsiktigt arbete inom området fullföljda studier med fokus på samverkan och utveckling för att **öka andelen barn och unga i Sjuhärad som fullföljer sina studier**

Kunskapsnoden

Kunskapsnoden utgör plattformen för det delregionala arbetet för fullföljda studier. Kunskapsnoden ska stödja kommunernas arbete för fullföljda studier genom att initiera, rigga och sjösätta projekt samt bygga, paketera och sprida kunskap och lärdomar.

Kommunalförbundet kommer att driva arbetet i nära samverkan med medlemskommunerna. Målgrupp för arbetet är dels vuxna som möter barn och unga i professionellt och ideellt arbete, dels verksamhetsansvariga tjänstepersoner och utvecklingsledare.

Kunskapsnoden kommer att arbeta utifrån följande fyra strategier i genomförandet:

Processtöd	Samverkansarena	Omvärldsbevakning	Utvecklingsarena
<ul style="list-style-type: none"> • Workshoppar, seminarier och webinarier • Informationsmöten • Utbildning och kompetenshöjande insatser • Implementera verk samma metoder och arbetssätt	<ul style="list-style-type: none"> • Nätverk • Dialog • Erfarenhetsutbyte • Förankring	<ul style="list-style-type: none"> • Forskning • Goda exempel • Statistik & analys • Myndigheter och media	<ul style="list-style-type: none"> • Initiera förstudier och projekt • Pilotverksamhet • Stötta i ansökningar och uppstart av projekt • Utlysningar av medel och möjligheter till finansiering

Fem fokusområden

Kunskapsnoden ska inrikta sitt arbete på fem fokusområden. Fokusområdena är områden som kommunerna vill prioritera i det gemensamma arbetet med fullföljda studier.

Fokusområdena överlappar varandra och utgör tillsammans en integrerad helhet där målet är att skapa en sammanhållen kedja av insatser kring barn och unga, mellan huvudmän.

Insatser behövs på olika nivåer och inom ett flertal olika verksamhetsområden. *Främjande insatser* riktar sig universellt till alla barn och unga. *Förebyggande insatser* riktar sig mer selektivt till grupper där risken för skolmisslyckanden är högre. *Åtgärdande insatser* riktar sig till barn och unga som har en problematisk skolgång eller har avbrutit sina studier.

Kunskapsnoden kommer att prioritera insatser som riktar sig till barn och unga som av olika orsaker är särskilt utsatta eller som samhället har svårt att nå. Ambitionen är att kunskapsnodens insatser prioriterar de barn och unga som är i störst behov av stöd och hjälp.

Föräldrar som resurs

God lärmiljö

Hälsa och lärande

Meningsfull fritid

Ungas delaktighet

Föräldrar som resurs

För att ge barn och unga en bra start i livet är föräldrarnas förutsättningar grundläggande. Även om skolan har ett kompensatoriskt uppdrag spelar föräldrars möjlighet att stödja barn och ungas utveckling och lärande stor roll. Föräldrar som är trygga, har möjlighet att försörja sig och känner tillit till samhället kan vara en resurs för sina barn.

Kunskapsnodens arbete inom fokusområdet syftar till att stärka kommunernas arbete att identifiera och initiera insatser tidigt kring familjer och barn och unga som riskerar att fara illa. Stödet måste utformas med barnets behov i centrum och ta hänsyn till familjens förutsättningar och ske i samverkan mellan individ- och familjeomsorg, skola och vård.

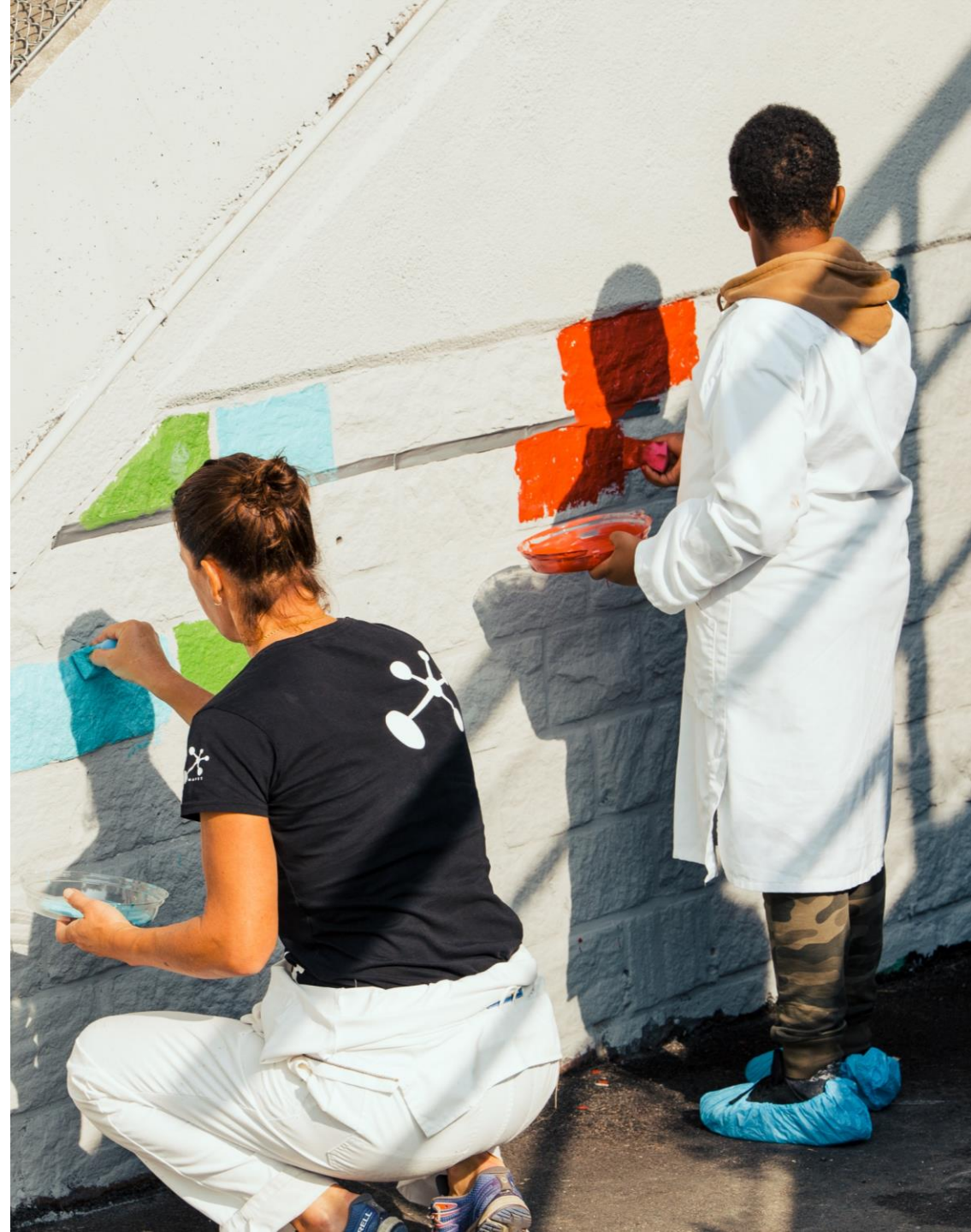
God lärmiljö

Lärmiljön är den miljö och det sammanhang som en person befinner sig i under ett lärande. Lärandet sker i samspel med andra där värdegrund och vilka attityder vi möter i vår omgivning är avgörande. För att skapa en god lärmiljö är det viktigt att barn och unga känner sig trygga och att varje barn, oavsett funktionsvariation, har de bästa förutsättningarna för lärande.

Skolanknytning är en viktig faktor som påverkar elevers möjligheter att fullfölja sina studier. En stark skolanknytning uppnås genom att stötta elever att vara närvarande och aktiva i skolarbetet och att klara studierna, att stärka kopplingarna mellan studierna och övriga delar av elevernas liv samt att skapa en trygg miljö som präglas av positiva relationer.

Kunskapsnodens arbete inom fokusområdet syftar till att skapa goda lärmiljöer genom att stärka kommunernas arbete med skolanknytning.

Hälsa för lärande

Relationen mellan barn och ungas hälsa och lärande är tydlig, en person med god hälsa har bättre förutsättningar att lyckas i sitt lärande. Sambandet beskrivs ofta som dubbelriktat, det innebär att den fysiska och psykiska hälsan är viktiga faktorer och förutsättningar för lärande. Men det innebär också att när man lär sig kan det bidra till hälsa och välbefinnande. Det finns också ett samband mellan fysisk aktivitet, mindre stress och ett bättre mående.

Kunskapsnodens arbete inom området syftar till att stödja samverkan kring barn och ungas hälsa. Den psykiska ohälsan bland barn och unga har ökat sedan mitten av 1980-talet och därför finns det behov av att särskilt prioritera den psykiska hälsan. Samverkan mellan vård och skola kommer att vara en viktig del där Närvårdssamverkan Södra Älvsborg kan utgöra en plattform för utveckling.

Meningsfull fritid

Enligt Barnkonventionen har alla barn rätt till vila och fritid, till lek och rekreation och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. En meningsfull fritid skapar ett bättre mående, fysiskt och psykiskt. Att barn och unga känner mening kan bidra till motivation, framtidstro och en ökad lust för lärande.

Föreningslivet fyller en viktig funktion för många barn och unga och kan bidra till att stärka deras syn på sig själva och sina förmågor. En strukturerad fritid kan också ge tillgång till fler trygga och stöttande vuxna och fånga upp de barn och unga som riskerar att inte fullfölja sina studier.

Kunskapsnodens arbete inom fokusområdet syftar till att stödja kommunerna att skapa meningsfulla mötesplatser för barn och unga utanför skoltid och öka tillgängligheten till dessa.

Ungas delaktighet

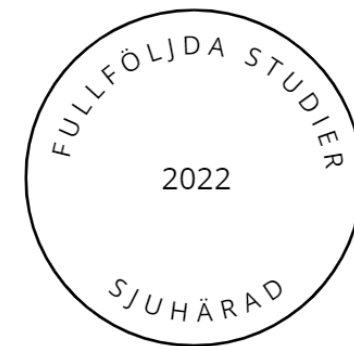

För att bygga effektiva och inkluderande institutioner behöver unga vara delaktiga i utformandet av det stöd och de insatser som erbjuds och i det offentliga samtalet. I ett demokratiskt samhälle är det också viktigt att unga får stöd och möjlighet att etablera kunskaper och förmågor för att kunna delta i demokratiska processer och göra sin röst hörd. Barn och unga har rätt att bli hörda i alla frågor som rör dem. Genom delaktighet ökar förståelsen för när och hur man kan påverka.

Kunskapsnodens arbete inom fokusområdet syftar till att stödja kommunerna i att skapa arenor och forum för kontinuerlig dialog med barn och unga och att utveckla och sprida metoder för barn och ungas delaktighet och inflytande.

Kunskapsnodens organisation

KUNSKAPSNODENS ORGANISATION

Kunskapsnoden styrs av en styrgrupp, bestående av personer i ledningsposition från kommunalförbundets åtta medlemskommuner.

Kopplat till kunskapsnoden kommer det också att finnas en referensgrupp som kommer att utgöra bollplank och stöd i utformandet av nodens innehåll. Referensgruppen kommer att ha en bred kompetens och utgöras av personer från olika verksamhetsområden som har bäring på arbetet med fullföljda studier.

Utöver styrgrupp och referensgrupp kommer kunskapsnoden att ha en nära dialog med övriga berörda delregionala nätverk och grupper med koppling till frågan.

Kommunalförbunden i de fyra delregionerna kommer att samarbeta nära varandra och har etablerat en struktur för samverkan mellan kunskapsnoderna.

KUNSKAPSNODENS RESURSER

Under perioden 2022 – 2024 finansieras kunskapsnoden av medel från Västra Götalandsregionens regionutvecklingsnämnd, 2,25 mkr/år. Kunskapsnoden kommer att drivas av två projektledare. Utöver dessa kommer också en

kommunikatör knytas till insatsen.

Kunskapsnodens arbete är brett och omfattar flera olika kunskaps- och verksamhetsområden. Med anledning av detta kommer kunskapsnoden att ta in andra resurser och kompetenser utifrån behov för att stödja olika processer.

För att kunskapsnodens arbete ska ge effekt är det avgörande att kommunerna i Sjuhärad involveras och engageras i arbetet.

VERKSAMHET EFTER PROJEKTPERIODEN

Kommunalförbundet ansvarar för att tillsammans med kommunerna se över fortsatt finansiering av kunskapsnoden efter tre år. Frågan kommer att behandlas kontinuerligt, både delregionalt och regionalt.

UPPFÖLJNING

Arbetet med kunskapsnoden kommer att följas upp genom en årlig rapport. Syftet med rapporten är att bidra till ökad kunskap om fullföljda studier samt ligga till grund för eventuella justeringar av kunskapsnodens inriktning. Rapporten återrapporteras till Boråsregionens Direktion, berörda delregionala nätverk samt till Västra Götalandsregionen.

Foto:

Sida 1 Västra Götalandsregionen

Sida 9 Pexels från [Pixabay](#)

Sida 10 Johfors productions, No Limit festival i Borås

Sida 11 Tranemo kommun

Sida 12 Ulricehamns kommun

Sida 13 Maskot Bildbyrå

Sida 15 Marks kommun